Staten-Generaal 1/2

Vergaderjaar 2015–2016

33 845 Interparlementair Koninkrijksoverleg

J/ nr. 17

AFSPRAKENLIJST INTERPARLEMENTAIR KONINKRIJKSOVERLEG MEI-JUNI 2016

Den Haag, 31 mei–3 juni 2016

In het Presidiumoverleg van 31 mei 2016 zijn de onderstaande afspraken herbevestigd dan wel gemaakt:

– dat het presidium bestaat uit de voorzitters van de parlementen (behalve van Nederland), de voorzitters van de commissies en de griffiers;
– dat de Statenvoorzitters van Aruba, Curaçao en Sint Maarten en de commissievoorzitters van Nederland de delegatieleiders zijn en de afsprakenlijst ondertekenen;
– dat de commissievoorzitters woordvoerders van de delegaties zijn, maar tijdens discussies meerdere leden van de delegaties het woord kunnen voeren;
– dat de commissievoorzitters en de Statenvoorzitters deelnemen aan de persconferentie;
– dat indien een delegatie een afwijkend standpunt heeft, dit vermeld wordt in de afsprakenlijst. Daarbij wordt verwezen naar de toelichting op dit standpunt, die wordt opgenomen in een bijlage die formeel geen onderdeel uitmaakt van de afsprakenlijst. Afwijkende standpunten worden voorafgaand aan de persconferentie schriftelijk gedeeld met de andere delegaties. Van een afwijkend standpunt van een deel van een delegatie wordt geen aantekening opgenomen;
– dat alle delegaties kunnen deelnemen aan een werkgroep. Nederland is trekker van een werkgroep indien het een specifiek onderwerp met betrekking tot Caribisch Nederland (BES-eilanden) betreft;
– dat de delegaties maximaal 15 minuten de tijd krijgen om intern beraad te plegen;
– dat het Reglement van Orde van het gastland geldt, bijvoorbeeld met betrekking tot interruptie van sprekers en persoonlijke feiten;
– dat de Voorzitter van het IPKO de tijd in de gaten houdt, opdat elke delegatie evenveel tijd krijgt om haar standpunten naar voren te brengen;
– dat het organiserende land de werkbezoeken in het IPKO vaststelt en regelt, waarbij de gastdelegaties tijdig gevraagd wordt suggesties te doen;

kst-33845-17
ISSN 0921 - 7371
’s-Gravenhage 2016

- dat schriftelijke standpunten van individuele leden en/of fracties niet formeel tijdens het IPKO zullen worden ingebracht;
- dat de beraadslagingen van het IPKO openbaar zijn en dat wordt gezorgd voor een uitzending via internet. De werkbezoeken en de presidiumvergaderingen zijn in beginsel besloten.
- dat het programma van het IPKO wordt vastgesteld door het presidium. Wijzigingen in of aanvullingen op het programma dienen eerst te worden goedgekeurd door het presidium.

Klimaatverandering en energie

- De delegaties besluiten de werkgroepen klimaatverandering en energie samen te voegen tot één werkgroep. De trekker van deze nieuwe werkgroep is de heer Dammers (Aruba).
- De delegaties roepen hun respectievelijke regeringen op om elk één coördinerend bewindspersoon aan te wijzen die zal toezien op de naleving van de afspraken uit het Klimaatakkoord van Parijs bij de Verenigde Naties in New York (hierna: het Parijs-akkoord).
- Voor de voortgang van de werkzaamheden van de werkgroep zal elke delegatie er bij haar regering op aandringen dat een klimaatveranderings- en energiebeleid wordt vastgesteld en gedeeld.
- De delegaties verzoeken de coördinerende bewindspersonen, in onderlinge afstemming, het IPKO te informeren over de uitvoering van de afspraken uit het Parijs-akkoord in de vier landen, met daarbij ook bijzondere aandacht voor Caribisch Nederland, zodat de uitvoering van de afspraken door het IPKO kan worden gemonitord.
- Uitgaande van een bredere interpretatie van het onderwerp klimaatverandering, dus niet alleen het energieaspect daarvan, zal de Nederlandse delegatie de delegatie van Curaçao informeren over bestaande Nederlandse wetgeving inzake importverboden, bijvoorbeeld in het kader van milieubescherming.
- De delegaties besluiten het onderwerp klimaatverandering en energie voor het komende IPKO opnieuw te agenderen.

Jeugd en jongeren

- De delegaties besluiten dat de werkgroep jeugd en jongeren bij haar werkzaamheden de aandacht mede zal richten op de positie van jongeren die geen officiële status hebben.
- De delegaties spreken af dat de leden van de werkgroep in hun land zullen inventariseren welke formele wet- en regelgeving er bestaat inzake het verbod op het gebruik van geweld tegen kinderen.
- De delegaties besluiten het onderwerp jeugd en jongeren voor het komende IPKO opnieuw te agenderen.

Onderwijs

- De delegaties kijken met belangstelling uit naar de door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) van Nederland toezegde monitor over studievoortgang en studierendementen van studenten aan Nederlandse hogescholen en universiteiten die hun vooropleiding hebben afgerond in de Caribische Landen (Curaçao, Aruba en Sint Maarten) of in de drie Openbare lichamen BES (Bonaire, Sint Eustatius en Saba).
- Studenten uit het Caribisch deel van het Koninkrijk ervaren nog steeds problemen met het ontbreken van een lokale DUO helpdesk in samenwerking met de daarmee belaste lokale organisaties, aflossing studieschuld (valuta en lokale bankrekening) en het AOV/AWW gat. Deze knelpunten vergen de aandacht van de werkgroep.

- De Arubaanse delegatie vraagt aandacht voor het toenemende aantal leerlingen in het Koninkrijk dat op de basis- en middelbare school blijft zitten. Het paper van de delegatie van Aruba over dit onderwerp zal in handen worden gesteld van de werkgroep onderwijs.
- De drie Statendelegaties vragen aandacht voor het belang dat ook studenten uit deze drie landen de mogelijkheid krijgen om via DUO studiefinanciering te ontvangen voor studies buiten Nederland.
- De delegaties besluiten het onderwerp onderwijs voor het komende IPKO opnieuw te agenderen.

Economische kansen binnen het Koninkrijk

- De delegaties hebben er met instemming kennis van genomen dat de Koninkrijksregering de mening deelt dat de zeeverbindingen tussen de landen aandacht verdienen, ter verlaging van de kosten van vervoer en stimulering van de economische ontwikkeling en dat de Koninkrijksregering zich ook daarvoor inspant. In dit verband hebben de delegaties er met goedkeuring kennis van genomen dat er belangrijke vorderingen worden gemaakt in het scheppen van de publieke randvoorwaarden, waaronder het mogelijk maken van een «fast turn around», om de haalbaarheid van fast-ferry verbindingen tussen Aruba, Curaçao en Bonaire, respectievelijk Sint Maarten, Sint Eustatius en Saba te vergroten. Ook het belang van voldoende coördinatie teneinde te geraken tot de hiervoor vereiste institutionele infrastructuur wordt door de delegaties onderstreept, als voorbeeld wordt genoemd de kwestie van de sédula/cedula als erkend reisdocument tussen de Caribische delen van het Koninkrijk.
- De delegaties onderstrepen wederom het belang van de bevordering van de totstandbrenging van genoemde fast-ferry verbindingen en wensen op de hoogte te worden gehouden van de ontwikkelingen en besluitvorming terzake.
- In het kader van de verdere ontwikkeling van nieuwe economische pijlers uiten de delegaties de wens tot bevordering van samenwerking tussen de landen op het gebied van interneteconomie, bepaaldelijk door het delen van kennis en het scheppen van randvoorwaarden om, waar mogelijk, meer ondersteuning te bieden aan innovatieve initiatieven op dat gebied (ICT-«start-ups» zoals bijvoorbeeld app-makers, aanbieders van elektronische betaalsystemen, crowdfunding, sociale media en andere commerciële platforms).
- De delegaties onderstrepen het belang van de gemeenschappelijke rechtspraak voor o.a. de rechtsbescherming, de rechtszekerheid en daarmee het investeringsklimaat in het Caribische deel van het Koninkrijk en zullen bij hun respectievelijke regeringen aandringen om zich uit te spreken voor de verdere bevordering van gemeenschappelijke rechtspraak en waar nodig het verder versterken van de basis van de financiering daarvan.
- Voor wat betreft de fiscale verdragen wordt afgesproken dat de werkgroep verder kijkt naar het stelsel van fiscale verdragen van alle vier de landen en aan de hand daarvan nagaat waar dit stelsel en de totstandkoming van deze verdragen kan worden verbeterd.
- De delegaties besluiten het onderwerp economische kansen in het Koninkrijk voor het komende IPKO opnieuw te agenderen.

Exclusieve economische zones

De delegaties krijgen een presentatie door het Ministerie van Economische Zaken over dit onderwerp.

Gezondheidszorg

- De delegaties roepen hun respectievelijke Ministers van Volksgezondheid op het IPKO te informeren over de uitvoering van de gemaakte afspraken tijdens het Health Care Conference Aruba, welke van 1 tot en met 4 juni 2015 plaatsvond op Aruba. In het bijzonder wensen zij te vernemen wanneer de geconcipieerde samenwerkingsovereenkomst tussen de vier landen op het gebied van Volksgezondheid wordt ondertekend, en ook het Memorandum of Understanding betreffende de samenwerking tussen de Inspecties Volksgezondheid van de landen Aruba, Curaçao en Sint Maarten. Deze oproep zal geschieden door gebruikmaking van een door de werkgroep opgestelde conceptbrief aan de respectievelijke regeringen.
- De leden van de werkgroep gezondheidszorg zullen elkaar tussentijds informeren over de binnengekomen antwoorden op bovenstaande vragen van de respectievelijke Ministers van Volksgezondheid.
- De delegaties besluiten het onderwerp gezondheidszorg voor het komende IPKO opnieuw te agenderen.

Discriminatie

- De delegaties bespreken de reactie van de Nederlandse regering (Kamerstuk 33 845, nr. 16) en de terugkoppeling van de delegaties van Aruba, Curaçao en Sint Maarten naar aanleiding van de reacties van de respectievelijke regeringen op de afspraken die tijdens het vorige IPKO (Kamerstuk 33 845, nr. 14) zijn gemaakt. Naar aanleiding hiervan besluiten de delegaties het tijdens het vorige IPKO gedane verzoek om in de landen van het Koninkrijk (en wat Nederland betreft derhalve ook Caribisch Nederland) op eenvormige wijze (met dezelfde vraagstelling) de stand van zaken van de discriminatie te inventariseren, zodat de gegevens onderling vergelijkbaar zijn en in een Koninkrijksbreed perspectief kunnen worden geplaatst, nader te preciseren. De delegaties verzoeken de regeringen dan ook om in gezamenlijkheid een meer kwalitatief onderzoek te (doen) starten naar discriminatie. In dat onderzoek zou moeten worden ingegaan op de vraag: Welke risico's op het vlak van discriminatie in de samenleving zijn op dit moment te adresseren en wat zijn best practices/lessons learned op het gebied van discriminatiebestrijding?
- De delegaties roepen de regeringen van Aruba, Curaçao en Sint Maarten op het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (hierna: het VN-verdrag) zo snel mogelijk te ratificeren.
- De delegaties benadrukken het belang van een daadkrachtige en spoedige implementatie van het VN-verdrag en verzoeken hun respectievelijke regeringen het IPKO te informeren over de wijze waarop het VN-verdrag in hun land zal worden geïmplementeerd.
- De delegaties besluiten het onderwerp discriminatie voor het komende IPKO opnieuw te agenderen.

Integriteit van bestuur

- De delegaties benadrukken het belang van aandacht voor integriteit van bestuur en constateren dat in de vier landen veel wet- en regelgeving van kracht is (c.q. in de maak is) en geven aan dat dit een blijvend onderwerp van aandacht is.
- De delegaties spreken af dat zij het onderwerp integriteit van bestuur binnen hun eigen politieke partijen aan de orde zullen stellen en/of bespreekbaar zullen houden.
- De delegaties besluiten relevante documenten (zoals partijprotocollen, gedragscodes en financieringsmodellen van politieke partijen) over het onderwerp integriteit van bestuur met elkaar te delen.

Situatie in Venezuela

- De delegaties nemen met zorg kennis van de actuele situatie in Venezuela waar nu sprake is van een politieke, economische en sociale crisis.
- De delegaties roepen hun respectievelijke regeringen op om op dit vlak intensief en proactief samen te werken en informatie uit te wisselen, zowel politiek als ambtelijk.
- De Nederlandse delegatie zal, mede namens de andere delegaties, de Koninkrijksregering verzoeken om, na overleg met de andere regeringen, de parlementen uiterlijk 1 juli 2016 te informeren over de actuele situatie in Venezuela en de mogelijke gevolgen voor Aruba, Curaçao en Bonaire. Zij wensen in het bijzonder te vernemen welke beleidsscenario's er zijn ontwikkeld.
- De delegaties verzoeken de regeringen dit onderwerp te bespreken in de eerstvolgende Koninkrijksconferentie welke zal plaatsvinden op 9 augustus 2016 te Sint Maarten.

Geschillenregeling c.a.

De delegaties hebben kennisgenomen van het conceptrijkswetsvoorstel voor een geschillenregeling op basis van artikel 12a Statuut dat de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties recentelijk in internetconsultatie heeft gegeven. De delegaties hebben tevens kennisgenomen van het concept van een rijkswet geschillenregeling van de Statendelegaties van Aruba, Curaçao en Sint Maarten, dat op dinsdag 31 mei 2016 aan het IPKO is gepresenteerd, en het voornemen om dit voorstel aanhangig te maken bij de Staten-Generaal conform het Statuut.

De delegaties spreken met waardering voor de bereikte voortgang de hoop uit dat door deze voorstellen de besluitvorming over het tot stand komen van een geschillenregeling naderbij komt, verregaand wordt geconcretiseerd en de beslissende parlementaire, wetgevende behandeling nadert. De delegaties onderstrepen nogmaals dat de geschillenregeling op basis van artikel 12a Statuut er nu snel moet komen, ook in het licht van actuele voorbeelden. Ze roepen de Koninkrijksregering, de regeringen van de landen en de beide Kamers der Staten-Generaal op om – met inachtneming van bestaande procedures en bevoegdheden – op passende wijze uitdrukking te geven aan het spoedeisend karakter van het tot stand brengen van de geschillenregeling. De delegaties spreken de wens uit dat de Geschillenregeling in de Tweede Kamer zo spoedig mogelijk wordt behandeld en afgerond, met betrachting van de vereiste zorgvuldigheid.

De delegaties zijn van mening dat op parlementair niveau zal moeten worden beoordeeld of beide genoemde conceptrijkswetsvoorstellen voldoen aan de drie door het IPKO vastgestelde uitgangspunten voor een geschillenregeling: (1) onafhankelijke geschillenbeslechting, (2) geschillenbeslechting middels bindende uitspraak (met de mogelijkheid tot conflictbemiddeling voorafgaand daaraan) en (3) beperking tot strikt juridische geschillen met betrekking tot Statutaire bepalingen. Naast een apart op te richten Hof zouden als geschillenbeslechter de Hoge Raad en de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State kunnen worden overwogen, mede in relatie tot de thans lopende behandeling van de herziening van de bestuursrechtspraak (TK 34 389). Voor wat betreft het tweede punt zou de bindende geschillenbeslechting zich beperken tot strikt juridische geschillen. Ter verduidelijking: alleen ten aanzien van politiek-bestuurlijke geschillen zou zwaarwegend, niet bindend advies door de Afdeling Advisering van de Raad van State kunnen worden gevraagd, dan wel zou in voorkomende gevallen in afzonderlijke

Rijkswetten zelf de geschillenbeslechting kunnen worden geregeld. Het precieze onderscheid tussen beide soorten geschillen zou in dat geval nader moeten worden uitgewerkt en gedefinieerd. Mede in dat licht onderstrepen de delegaties het grote belang van periodiek onderling overleg tussen parlementariërs uit alle landen van het Koninkrijk voorafgaand en tijdens het wetgevingstraject over een geschillenregeling, waarvoor het Interparlementair Koninkrijksoverleg een vruchtbare en constructieve basis heeft gelegd.

De uiteindelijke toetsing van deze wetsvoorstellen vindt plaats door de wetgever in het kader van de rijkswetsprocedure, waarbij de Gevolmachtigd Ministers en de bijzondere gedelegeerden van de Staten hun bevoegdheden uit het Statuut gebruik kunnen maken. De delegaties roepen alle betrokkenen bij de rijkswetsprocedure op voortvarend samen te werken teneinde de geschillenregeling niet alleen zo snel als redelijkerwijs mogelijk is maar ook op een zo breed mogelijke gemeenschappelijke basis tot stand te brengen.

Agendapunten volgend IPKO

- Klimaatverandering en energie
- Jeugd en jongeren
- Onderwijs
- Economische kansen binnen het Koninkrijk
- Gezondheidszorg
- Discriminatie
- Integriteit van Bestuur
- Lopende (Rijks)wetgeving

Het presidium beraadt zich op eventuele aanvullende agendapunten. In een videoconferentie ter voorbereiding op het komende IPKO wordt definitief over de agenda besloten. Het volgende IPKO zal plaatsvinden van dinsdag 10 januari t/m vrijdag 13 januari 2017 in Curaçao.

Den Haag, 3 juni 2016

G.R. Herdé
(Voorzitter Commissie Koninkrijksaangelegenheden en Buitenlandse Betrekkingen van de Staten van Aruba)

M.C. Franco
(Voorzitter Staten van Curaçao)

G.C. Pantophlet
(Ondervoorzitter Staten van Sint Maarten)

J. Recourt
(Staten-Generaal Nederland)

BIJLAGE I LEDEN VAN DE DEELNEMENDE DELEGATIES

DELEGATIE STATEN VAN ARUBA:
Mw. M.J. Lopez-Tromp (Statenvoorzitter)
Hr. G.R. Herdé (Commissievoorzitter)
Mw. D.G. de Sousa-Croes
Hr. A.M. Sneek
Mw. C.N. Velasquez
Mw. M.G. Wyatt-Ras
Hr. G.F. Croes
Hr. C.V.J. Romero
Hr. J.E. Thijsen
Hr. A.C.G. Bikker
Hr. H.C.J. Hek (Griffier)

DELEGATIE STATEN VAN CURACAO:
Hr. M.C. Franco (Statenvoorzitter)
Hr. E.R. Wilsoe (Commissievoorzitter)
Hr. A.D. Rosaria
Hr. H.F. Koeiman
Hr. A.C.M. Thode
Mw. Z.A.M. Jesus-Leito
Hr. G.T. Sulvaran
Hr. H.A. Davelaar
Hr. S.R. Cijntje (Griffier)
Mw. L.M. Crezée-Kwidama (juridisch medewerker Staten Curaçao)

DELEGATIE STATEN VAN SINT MAARTEN
Mw. S.A. Wescot-Williams (Voorzitter van de Staten)
Hr. G.C. Pantophlet (Commissievoorzitter)
Hr. F.G. Richardson
Hr. M.A. Lake
Mw. L.M. Marlin-Romeo
Hr. V.H.C. De Weever
Hr. F.A. Meyers
Mw. N.R. Guishard-Joubert, (Griffier)
Hr. R.R.H. Richardson (Adviseur)

NEDERLANDSE DELEGATIE:
Tweede Kamer
Hr. J. Recourt (Voorzitter IPKO)
Hr. A. Bosman
Hr. R. van Laar
Hr. A.A.G.M. van Raak
Hr. M. Amhaouch
Hr. A. Pechtold
Mw. L. van Tongeren
Hr. T.N.J. de Lange (Griffier)
Hr. F.H. Kuyper (protocoladviseur)
Mw. M.J. Visscher- de la Combé (Staflid)
Mw. C. Bruijniks-Kramer (Staflid)

Eerste Kamer
Hr. R.R. Ganzevoort (Delegatieleider)
Hr. Th. C. de Graaf
Hr. F.E. van Kappen
Mw. W.H. Huijbregts-Schiedon
Mw. S.C. van Bijsterveld
Hr. J.W.M. Engels
Mw. M.P. Meijer

Hr. R.L. Vreeman
Hr. P. Ester
Mw. Ch. Teunissen
Hr. H. Ten Hoeve
Hr. F.J. Bergman (Griffier)
Mw. M. Prenger (Stafmedewerker)

BIJLAGE II

PROGRAMMA INTERPARLEMENTAIR KONINKRIJKSOVERLEG 31 MEI–3 JUNI 2016

DINSDAG 31 MEI 2016

09.00–09.30 uur
Presidiumoverleg

09.45–10.10 uur
Opening
09.45u welkomstwoord door voorzitter Eerste Kamer
09.55u korte speech door delegatieleider Aruba
10.00u korte speech delegatieleider Curaçao
10.05u korte speech delegatieleider Sint Maarten

10.25 uur
Opening vergadering door voorzitter IPKO

10.30–11.30 uur
Bijeenkomsten van werkgroepen i.v.m. opmaken balans en planning werkzaamheden
Het betreft de volgende werkgroepen:
- Economische kansen binnen het Koninkrijk
- Onderwijs
- Jeugd en jongeren
- Discriminatie
- Klimaatverandering
- Gezondheidszorg
- Integriteit van bestuur
- Energie

11.30–12.15 uur
Plenaire terugkoppeling planning werkzaamheden door de trekkers van de werkgroepen

12.30–14.00 uur
Lunch

14.15–16.00 uur
Bespreking:
- Klimaatverandering en energie
- Jeugd en Jongeren
- Onderwijs
- Economische kansen in het Koninkrijk (inclusief Sids)
  - Presentatie door het Ministerie van EZ over exclusieve economische zones en ruimte voor vragen
- Gezondheidszorg
- Discriminatie

17.30–19.00 uur
Receptie aangeboden door de Voorzitter van de Tweede Kamer

WOENSDAG 1 JUNI 2016

09.30–12.00 uur
Bespreking:
- Discriminatie
- Integriteit van bestuur
- Situatie in Venezuela

12.15–13.30 uur
Lunch aangeboden door de Voorzitter van de Eerste Kamer

14.00–16.30 uur
Werkbezoek aan het Nationaal Cyber Security Centrum

DONDERDAG 2 JUNI 2016

09.00–12.00 uur
Bespreking
– Geschillenregeling
– De gebruikmaking van artikelen 15 en 21 van het Reglement voor de Gouverneur door de Rijksministerraad in de context van het democratisch deficit binnen het Koninkrijk:
    ○ Voorlichting van de Raad van State inzake het geven van aanwijzingen aan de Gouverneurs van de landen in het Caribische deel van het Koninkrijk (Kamerstuk 34 000 IV, nr. 52)
    ○ De reactie van de Nederlandse regering op de Voorlichting (Kamerstuk 34 000 IV, nr. 54)
    ○ De thematiek van het initiatiefvoorstel van Van Oven / Van Laar voor een rijkswet tot wijziging van de artikelen 14 en 38 van het Statuut (Kamerstuk 27 570 (R 1672))

13.00–14.30 uur
Lunch in het Provinciehuis Utrecht

15.00–17.00 uur
Werkbezoek aan de Inspectie voor de Gezondheidszorg

VRIJDAG 3 JUNI 2016

09.00–09.30 uur
Delegatieoverleggen

09.30–10.00 uur
Presidiumoverleg

10.15–11.30 uur
Vaststelling afsprakenlijst

14.00–15.00 uur
Presentatie en ondertekening afsprakenlijst en persconferentie